

werd de musc. scalenus ant. gekliefd. Getallen geeft hij hier niet. Waarschijnlijk hoort het geval, beschreven in dit *Tijdschrift* op blz. 1048 tot het syndroom de „débubitus horizontal” en is de acroparaesthesie van SCHULTZE als klinisch symptomatologische eenheid een typisch syndroom, waarbij de verschillende oorzaken toentertijd nog niet nader gepreciseerd werden.

Delft, 12 September 1946

E. N. PLOEM

ABORTUS PROVOCATUS MET FOUDDROYANTE SEPSIS DOOR BESMETTING MET CLOSTRIDIUM WELCHII

L'histoire se répète. Bij het lezen van de belangwekkende klinische les van collega MULDER schoot mij een bijna identiek ziektegeval te binnen, dat ik bijna 40 jaren geleden kon onderzoeken in het ziekenhuis te Rotterdam.

Ook een gehuwde vrouw, 30 jaar oud, bij wie herhaaldelijk abortus was opgewekt, wordt Zaterdagavond 1 Juni 1908 plotseling ziek; rillingen, braken, buikpijn, 40.3° enz.

Vervoer naar het ziekenhuis Coolsingel. Huid donker getint; roodbruin als de kleur van Indianen, evenzoo de conjunctivae; de uterus is vergroot, week. Ostium toegankelijk voor vinger. De urine is troebel, zwartrood en bevat *zeer veel haemoglobine*, eiwit en fosphaten; *geen roode bloedlichaampjes, geen galkleurstoffen*. Temperatuur 39°. De buik is gespannen, pijnlijk. Zondagavond ongeveer 9 uur overlijdt de vrouw.

Zoo spoedig mogelijk (na 12 uur) autopsie. Uit bloed en weefsels wordt de gasbacil van FRAENKEL-WELCH (anaëroob sporenvormend staafje) gekweekt. De baarmoeder toont een wond, die toegang geeft tot een bloedige, troebele massa in het parametrium. Emphysem van de huid en algemeen emphysem der inwendige organen, het meest in lever en nieren: schuimorganen. Door enting op proefdieren (konijn, cavia, duif, muis) wordt de bacil nader geïdentificeerd. Ook hier de tragische gevolgen van het misdadige bedrijf (zie *Tijdschrift v. Verlosk. en Gynaecologie* 1908) eener aborteuse.

Nu ik bij collega MULDER lees, dat deze anaërobe bacil zeer gevoelig is voor penicilline, lijkt het mij niet te onpas ook dit geval te memoreeren, vooral omdat er uit blijkt hoe snel het ziekteproces kan verlopen. De diagnose kan, in verband met de toepassing van een penicilline-behandeling, niet vroeg genoeg worden gesteld.

Driebergen, 14 September 1946

R. DE JOSSELIN DE JONG

NOGMAALS: EEN EIGENAARDIG PARAESTHETISCH SYNDROOM AAN DE HANDEN

De aandoening, die collega E. N. PLOEM op blz. 1048 van dit *Tijdschrift* 1946 beschreef en werd aangevuld door collega J. K. DEN HEYER in het nummer van 7 September 1946, blz. 1139, zagen wij den laatsten tijd vrij veelvuldig bij vrouwen omstreeks 50 jaar. De verschijnselen in de handen ontstaan in den nacht als branderigheid, soms zoo erg, dat de nachtrust er ernstig door wordt gestoord. 's Ochtends zijn de handen stijf en voelen „dik” aan, terwijl over paraesthesieën van de vingers wordt geklaagd.

Bij deze acroparaesthesieën, die wij als een vaataandoening beschouwen, zien wij vaak goed resultaat met een reeks acetylcholine-„Roche”-injecties. Acetylcholine „Roche” is volgens den prospectus een prikkel van den parasymphathicus en een vasodilatator.

Als eenige afwijking vinden wij bij onze patiënten bleeke, doode vingers en soms een geringe hypaesthesie aan de vingertoppen.

Gezien het opmerkelijke succes in vele gevallen, meen ik deze opmerking niet achterwege te mogen laten.

Groningen, September 1946

G. R. A. VISSCHER

INTRATRACHEALE NARCOSE

De opmerking in het artikel van prof. dr. L. D. EERLAND over Intratracheale narcose, dat er in ons land aan het peil der narcose nogal wat ontbreekt, had mijn bijzondere belangstelling. Zeker zou het zeer wenschelijk zijn, dat ieder ziekenhuis over een eigen, vasten narcotiseur beschikte.

Een andere vaak gehoorde klacht is, dat er, in aanmerking genomen het enorme onontgonnen terrein van het specialisme (vooral op intern gebied), veel te weinig research werk gedaan wordt. En hiervan uitgaande komen wij vanzelf op de plaats en positie der assistenten in de ziekenhuizen en laboratoria. Als er één groep van medici is, die verwaarloosd en op den achtergrond gedrongen wordt, is dat die der assistenten. Wie afgestudeerd is, moet of financieel onafhankelijk zijn, of voorloopig de eerste jaren vrijgezel blijven en een laat huwelijk sluiten, wil hij zich kunnen specialiseeren. Velen vestigen zich daarom al spoedig en gaan dus door de wetenschap grootendeels verloren. Zit hier geen cardinale fout?

De salariering der assistenten is bijzonder slecht, hun plaats zeer nederig, vaak blootstaand aan een kleineerende bejegening. Gelukkig is dit niet overal zoo en zijn er hoogleraren die een ruim oog hebben voor hun assistenten; financieel kunnen zij echter weinig voor hen doen. Een goede salariering, beteré waardeering voor hun werk, al is dat de eerste jaren het ondergeschikte werk, zou het researchwerk enorm ten goede komen. De lust zich verder op het terrein der medische wetenschap te begeven, zou grooter worden; er zou meer gepraesteerd worden.

De Nederlandsche medicus staat toch niet slecht aangeschreven in het buitenland; gezien het intellectuele peil zou het beter kunnen. Ik zou zeer gaarne de meening van eenige deskundigen hierover eens willen hooren.

Roden, 14 September 1946

J. A. A. PIETERS

BERICHTEN

BUITENLAND

AUSTRALIË. — HET ONDERWIJS IN DE ANATOMIE. Aan de universiteit van Sydney heeft men nijpend gebrek aan materiaal voor het Onderwijs in de anatomie; vrouwelijke lijken zijn in het geheel niet beschikbaar. Men maakt dezen nood wereldkundig, in de hoop op aanvulling door testamentaire beschikkingen (*J.A.M.A.* 480, 1946).

DUITSCHLAND. — HERINNERINGEN AAN WILHELM CONRAD ROENTGEN. Vijftig jaar geleden toonde RÖNTGEN het schaduwbeeld van KÖLLIKER'S hand in een zitting van de Physikalisch-medizinische Gesellschaft te Würzburg. De *Wiener Klinische Wochenschrift* herinnert er aan in een Röntgennummer (1946 nr. 10/11), dat Röntgen te Apeldoorn de lagere school, te Utrecht het gymnasium bezocht, te Zürich studeerde en via Straatsburg en Giessen kwam naar Würzburg, waar hij, 50 jaar oud, „eine neue Art von Strahlen" ontdekte.

ENGELAND. — EEN BEDREIGING. De *Lancet* plaatste een advertentie van de London College of Osteopathy, betreffende de bereidheid van deze instelling bevoegde geneeskundigen in de geheimen der osteopathie in te wijden en te diplomeeren. Een inzender in de *British medical Journal* (II, 141, 1946) schrijft hierover een ernstig woord.

— INTERNATIONALE VEREENIGING VAN GENEESKUNDIGEN. Bij een voorbereidende bijeenkomst in Juni j.l. te Londen gehouden, heeft zich het plan gevormd aldaar 25-27 September een *International Medical Conference* te beleggen. Het doel is de stichting eener organisatie, die uitwisseling van docenten, assistenten, studenten en boeken zal bevorderen; ook postgraduate courses zullen op haar programma worden geplaatst.

Uit meer dan 20 landen — ook uit Nederland — zijn vertegenwoordigers aangekondigd. De Minister van Volksgezondheid zal de deelnemers aan de conferentie tot een lunch noodigen.

FRANKRIJK. — INENTING VAN JONGE VOLWASSENEN TEGEN TUBERCULOSE. De *Académie de Médecine* heeft in haar zitting van 4 Juni de wenschelijkheid uitgesproken, dat bij alle recruten een tuberculineproef zal worden verricht en dat zij, die niet reageeren, met B.C.G. zullen worden gevaccineerd. Het verdient aanbeveling bij wijze van voorloopigen maatregel de toepassing van het vaccine te bevorderen bij de leerlingen der